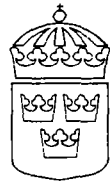

Finansutskottets betänkande

1989/90:FiU33

Anslag till riksgäldskontoret

1989/90
FiU33

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet frågan om riksgäldskontorets medelstillsdelning under budgetåret 1990/91. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker ett förslag från centern om ett lägre anslag.

I detta sammanhang behandlar utskottet också två motioner om kontroll av obligationshandel och ett särskilt premieobligationslån för upprustning av Bohusbanan. Båda motionerna avstyrks av utskottet.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1989/90:100 bilaga 9 Finansdepartementet, i vad avser Litt. D Riksgäldskontoret och kostnader för statsskuldens förvaltning,

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna 1989/90:Fi416 yrkande 2, 1989/90:Fi702 och 1989/90:Fi728.

SJUNDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 1989/90:100 bilaga 9 (finansdepartementet) — efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt —

dels under punkt D 1 (s. 39—40)

att riksdagen till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 57 395 000 kr.,

dels under punkt D 2 (s. 41)

att riksdagen till Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 680 000 000 kr.,

dels under punkt D 3 (s. 41)

att riksdagen till Riksgäldskontoret: Garantiverksamhet för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

dels under punkt D 4 (s. 42)

att riksdagen till Riksgäldskontoret: Uppdragsverksamhet för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

dels under punkt D 5 (s. 42)

att riksdagen till Riksgäldskontoret: Systemutveckling m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 397 000 kr.

Motionerna

1989/90:Fi416 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader för budgetåret 1990/91 anvisa ett förslagsanslag på 55 595 000 kr.,

1989/90:Fi702 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om effektiv kontroll av obligationshandeln i enlighet med vad i motionen anförts.

1989/90:Fi728 av Kent Lundgren (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om premieobligationslån till Bohusbanans upprustning och utbyggnad.

Utskottet

Riksgäldskontorets anslag för budgetåret 1990/91

Medel för riksgäldskontorets verksamhet anvisas numera över fem anslag, nämligen

- ett anslag för *förvaltningskostnaderna*, exkl. kostnaderna för eget ADB-system,
- ett anslag för kostnaderna för drift och underhåll av *ADB-system* på egen dator, exkl. lönekostnader,
- ett anslag för de volymerberoende utgifterna för *upplåning och låneförvaltning* samt
- två s.k. 1 000-kronorsanslag, som används för redovisning av *uppdragsverksamheten* resp. utgifter för *garantiverksamheten*.

För kontorets förvaltningskostnader föreslår regeringen ett anslag på 57,4 milj. kr. Detta belopp innefattar bl.a. en tillfällig personalförstärkning på 12 tjänster avsedda för att utveckla ett nytt kontobaserat sparobligationssystem. I *motion Fi416* av Gunnar Björk m.fl. (c) föreslås att anslaget räknas ned med 1,8 milj. kr. Motionärerna anser att arbetet med det nya sparobligationssystemet kan klaras inom det av dem förordade anslaget.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Den i propositionen redovisade medelsberäkningen utgår från att riksgäldskontoret skall kunna tilldelas personal för att utveckla ett nytt kontobaserat sparobligationssystem. Såvitt utskottet förstår anser även motionärerna att detta arbete skall komma till stånd. Utan att ange något alternativt besparingsområde förutsätter emellertid motionärerna att detta kan ske med en väsentligt lägre anslagstilldelning. Utskottet gör för egen del ingen annan bedömning än den som återfinns i propositionen. Utskottet avstyrker således motion Fi416 (c) yrkande 2 och biträder propositionens förslag på denna punkt.

Inte heller i övrigt har utskottet något att erinra mot den i propositionen förordade medelstilldelningen. Utskottet föreslår således att 680 milj. kr. anvisas till riksgäldskontorets kostnader för upplåning och låneförvaltning samt att anslaget för garantiverksamheten och anslaget för uppdragsverksamheten förs upp med ett formellt belopp på vardera 1 000 kr. Till systemutveckling m.m. bör anvisas 10,4 milj. kr. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att riksgäldskontoret är en av de fem myndigheter som under budgetåret 1990/91 på försök skall finansiera sina investeringar i ADB-utrustning genom lån på marknadsmissiga villkor. För detta ändamål beräknas riksgäldskontoret nästa budgetår få ta upp lån på 6,8 milj. kr.

Kontroll av obligationshandel

I *motion Fi702* begär Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s) att kontrollen av handeln med premieobligationer skall skärpas för att man på så sätt skall få till stånd en nödvändig sanering av denna marknad.

Statens låneskuld i premieobligationer uppgår för närvarande till totalt ca 48,9 miljarder kronor, och antalet utelöpande obligationer är ca 148 miljoner.

Marknadsutvecklingen för premieobligationer har under det senaste året kännetecknats av en ökad osäkerhet som bl.a. kommit till uttryck i fallande kurser och en lägre omsättning på marknaden. Det har medfört att de möjligheter till stora vinster som tidigare fanns alltmör har kommit att ersättas av en risk för förluster.

I likhet med motionärerna anser utskottet att det vore önskvärt med en förbättrad kontroll av denna handel. Av praktiska skäl torde det vara ogörligt att låta registrera de i dag utelöpande obligationerna. De nya upplåningsformer som kommer att bli aktuella i framtiden kommer att innebära bättre möjligheter till kontroll.

Utskottet har inhämtat att riksgäldskontoret har för avsikt att vid kommande emissioner utnyttja Värdepapperscentralen (VPC) för en sådan registrering. Detta skall ske så snart det är praktiskt möjligt. Riksgäldskontoret räknar för egen del med att registreringsarbetet skall kunna påbörjas inom de närmaste åren.

Eftersom motionärernas önskemål i allt väsentligt kommer att tillgodoses erfordras enligt utskottets mening inget särskilt riksdagsinitiativ i denna fråga. Utskottet avstyrker därför motion Fi702 (s).

I *motion Fi728* av Kent Lundgren (mp) begärs att ett premieobligationslån skall emitteras för att en ordentlig upprustning av Bohusbanan skall kunna komma till stånd.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Riksgäldskontoret bedriver upplåning på olika marknader för att finansiera dels utfallet av statsbudgeten, dels förfallande lån och dels riksgäldskontorets kreditgivning till vissa affärsverk och myndigheter. Någon öronmärkt upplåning av det slag som motionären efterlyser förekommer inte. Utskottet anser inte heller att något sådant bör övervägas i detta fall. Med det anförda avstyrker utskottet *motion Fi728* (mp).

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *riksgäldskontorets anslag*

a) att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 bil. 9 punkt D 1 och med avslag på *motion 1989/90:Fi416* yrkande 2 till *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 57 395 000 kr.,

res. 1 (m, c)

res. 2 (m) - motiv.

res. 3 (c) - motiv.

b) att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 bil. 9 punkt D 2 till *Riksgäldskontoret: Kostnader för upplåning och låneförvaltning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 680 000 000 kr.,

c) att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 bil. 9 punkt D 3 till *Riksgäldskontoret: Garantiverksamhet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

d) att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 bil. 9 punkt D 4 till *Riksgäldskontoret: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

e) att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 bil. 9 punkt D 5 till *Riksgäldskontoret: Systemutveckling m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 397 000 kr.,

2. beträffande *kontroll av obligationshandel*

att riksdagen avslår *motion 1989/90:Fi702*,

3. beträffande *särskilt premieobligationslån*

att riksdagen avslår *motion 1989/90:Fi728*.

res. 4 (mp)

På finansutskottets vägnar

Filip Fridolfsson

Närvarande: Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s), Sonia Karlsson (s), Maria Hed (s) och Maggi Mikaelsson (vpk).

Reservationer

1. Riksgäldskontorets anslag (mom. 1 a)

Lars Tobisson (m), Gunnar Björk (c), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m) och Ivar Franzén (c) anser att utskottets hemställan under 1 a) bort ha följande lydelse:

1. beträffande riksgäldskontorets anslag

a) att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Fi416 yrkande 2 och med avslag på proposition 1989/90:100 bil. 9 punkt D 1 till Riksgäldskontoret: *Förvaltningskostnader* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 55 595 000 kr.,

2. Riksgäldskontorets anslag (mom. 1 a, motiveringen)

Lars Tobisson, Rune Rydén och Filip Fridolfsson (alla m) anser att den del av utskottets yttrande på som s. 2 börjar med "För kontorets" och på s. 3 slutar med "denna punkt" bort ha följande lydelse:

För kontorets förvaltningskostnader föreslår regeringen ett anslag på 57,4 milj. kr. Detta belopp innefattar bl.a. en tillfällig personalförstärkning på 12 tjänster avsedda för att utveckla ett nytt kontobaserat sparobligationssystem. I motion Fi416 av Gunnar Björk m.fl. (c) föreslås att anslaget räknas ned med 1,8 milj. kr.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Den i propositionen redovisade medelsberäkningen utgår från att riksgäldskontoret skall kunna tilldelas personal för att utveckla ett nytt kontobaserat sparobligationssystem. Enligt utskottets mening bör emellertid stat-supplåningen befrias från rollen som sparfrämjare och stimulansen av hushållssparandet i stället ges en mer generell utformning. Huvuddelen av hushållens bidrag till statens upplåning bör kanaliseras via avkastningsfonder, som i sin tur placerar i statspapper av varierande längd. Sparobligationen bör successivt utvecklas som upplåningsform

och inte ersättas av något nytt kontobaserat system. Mot bakgrund härav bör medel inte tilldelas för utveckling av ett nytt sådant system. Utskottet biträder således motion Fi416 och föreslår att riksgäldskontorets förvaltningskostnadsanslag förs upp med 55,6 milj. kr.

3. Riksgäldskontorets anslag (mom. 1 a, motiveringen)

Gunnar Björk och Ivar Franzén (båda c) anser att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet får" och slutar med "denna punkt" bort ha följande lydelse:

Utskottet får med anledning härav anföra följande. I propositionen föreslås att riksgäldskontoret skall tilldelas ett antal nya tjänster, i första hand för att kunna utveckla ett nytt sparobligationssystem. Utskottet har inget att erinra mot detta förslag. Däremot bör enligt utskottets mening samma krav på rationaliseringar kunna ställas på riksgäldskontoret som på andra myndigheter. Som framgår av propositionen har så inte skett när årets förslag till förvaltningskostnadsanslag räknats fram. I stället uppges det föreskrivna besparingskravet ha tagits ut med råge på anslaget för upplåning och låneförvaltning, vilket regeringen räknat ned med 160 milj. kr. Som utskottet ser det har denna justering dock inget samband med riksgäldskontorets egen verksamhet utan beror i första hand på att budgetsaldot förbättrats, vilket i sin tur resulterat i ett minskat upplåningsbehov och därmed även minskade rörliga kostnader för tryckning av obligationer m.m. Ett minskat upplåningsbehov reser, som utskottet ser det, snarare krav på ytterligare nedskärningar av riksgäldskontorets anslag för de egna förvaltningskostnaderna.

Förslaget i motion Fi416 (c) bör enligt utskottets mening ses mot denna bakgrund. Utskottet biträder därför motionen och föreslår att riksgäldskontorets förvaltningskostnadsanslag förs upp med 55,6 milj. kr.

4. Särskilt premieobligationslån (mom. 3)

Carl Frick (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Utskottet får" och slutar med "motion Fi728 (mp)" bort ha följande lydelse:

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Såsom framhålls i motionen är Bohusbanan i behov av en ordentlig upprustning. Samtidigt tycks det vara svårt att frigöra medel för detta ändamål. I motionen anvisas emellertid ett sätt att lösa detta problem. Utskottet vill därför, i likhet med motionären, föreslå att riksgäldskontoret ges i uppdrag att emittera ett särskilt premieobligationslån avsett att finansiera upprustningen av Bohusbanan. Om allmänheten på detta sätt ges

möjlighet att delta i banans finansiering kan man ånyo börja tala om hela folkets järnväg. Vad utskottet här anfört bör ges till känna för regeringen.

1989/90:FiU33

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *särskilt premieobligationslån*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Fi728 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om ett särskilt premieobligationslån för upprustning av Bohusbanan.

